

D ů v o d y:

Toliko vodním družstvům jmenovaným v § 53 vodního zákona č. 93/1869 ř. z. (§ 52 mor. vod. zák.) byla propůjčena výhoda podle § 62 resp. 61 citovaných zákonů, a účely v § 53 vodního zákona č. 93/1869 ř. z. (§ 52 mor. vod. zák.), pro něž může býti utvořeno vodní družstvo, jsou uvedeny v zákoně taxativně. Spolčení (asociace) k jiným účelům nemohou býti pokládána za vodní družstvo ve smyslu vodního zákona. Rekursní soud vycházel z názoru, že výrazu »vodní stavby« v § 53 vodního zákona (§ 52 mor. vod. zák.) jest rozuměti v širším smyslu slova tak, že pod tento pojem spadají veškeré práce vodní, týkající se přirozeného nebo umělého toku vodního a tedy též zřízení vodovodů. Tento názor nelze schváliti. Jen družstva sledující některý z účelů uvedených v § 53 resp. 52 svrchu citovaných zákonů jsou vodními družstvy v technickém smyslu slova. Jedině přípustný účel vodních družstev podle zákona založených se týká jednak provádění staveb regulačních, jednak prací melioračních. Zřízení vodovodu však nenáleží ani k první, ani ke druhé skupině vodních prací a nejde tu zvláště o stavby vodní, »kterými se mají pozemky chrániti nebo břeh upravití«, jak toho vyžaduje zákon. Proti extensivnímu výkladu mluví také úvaha, že vodní zákon označuje péči o opatření vody v § 36 jako záležitost obcí a osad v rámci obecního zřízení a odkazuje tedy péči o zřizování vodovodů pro potřebu obcí a osad jiným nuceným svazům (jmenovaným samosprávným korporacím). Prikazuje-li však zákon opatřování vody do působnosti obcí a osad, nelze míti za to, že zamýšlí, aby vedle obcí a osad byly za účelem opatřování vody tvořeny ještě zvláštní svazy nucené povahy, zejména když vzájemný poměr těchto svazů k obci neb k osadě ani nijak neupravil (Boh. č. 5305/1926). Rekursní soud mylně pojímá uznávací akt úřední podle § 56 cit. vodních zákonů jako autorativní, právní moci schopné rozhodnutí v otázce, zdali sdružení, o které jde, má právní povahu vodního družstva. Uznáním sdružení správním úřadem podle uvedeného zákonného ustanovení se nezřizuje vodní družstvo, ani se mu nepropůjčuje právní osobnost, nýbrž jde o pouhé zjištění, že družstvo vešlo v život způsobem zákonu odpovídajícím a že jeho organizace neodporuje zákonu. Nejde tu však o rozhodnutí o sporné právní povaze sdružení, zejména ne o rozhodnutí všeobecné (erga omnes) působící, takže tímto aktem nejsou dotčena práva a zájmy třetích osob v řízení vůbec nezúčastněných (Bohusl. č. 5305, Budw. č. 8927 A, 9028 A), a soudy byly tedy v souzené věci oprávněny i povinny samostatně posuzovati právní povahu vodovodního družstva, o kteréž jde. Nedoplatkům členských příspěvků přihlášených zmíněným vodovodním družstvem nepřisluší tudíž požadované pořadí a nebylo lze tyto příspěvky přikázati.

Čís. 15344.

Pensijní fond československých státních drah není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční.

(Rozh. ze dne 1. července 1936, R II 303/36.)

Žalobce byl zaměstnán jako pomocný průvodčí vlaků ve službách čs. státních drah. V květnu 1928 onemocněl a byla mu dána po uplynutí nemocenského roku výpověď a byl jeho služební poměr u státních drah skončen dne 22. května 1929. Ve smyslu stanov pensijního fondu čsl. státních drah a vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n. byla žalobci přiznána pense ve výši úhrnem 8.400 Kč ročně a tato pense byla mu vyplácena do 30. září 1932. Výnosem ředitelství státních drah ze dne 2. září 1932 byla dnem 30. září 1932 žalobci tato pense zastavena proto, že žalobce nabyl opět pracovní způsobilosti, takže může zase konati přiměřené zaměstnání. Žalobce tvrdí, že toto zastavení jeho pense je bezdůvodné a nesprávné, ježto jeho choroba dosud trvá v plné míře a je vyloučeno, aby žalobce mohl vykonávati přiměřené zaměstnání. Má nárok na zaopatřovací a odpočivné požitky podle § 7, odst. 3, čís. 2 stanov pensijního fondu čs. státních drah, ježto nemohl dosud pro zkrácenou po případě zmenšenou schopnost práce najíti přiměřené zaměstnání. Mimo to uplatňuje nárok na pensi i dle §§ 128, 129 vlád. nař. čís. 15/27 Sb. z. a n., ježto od skončení jeho služebního poměru do jeho onemocnění plicní tuberkulosou neuplynulo 5 let. Navrhl proto, aby žalovaná byla odsouzena platiti mu od 1. října 1932 pensijní požitky ve výši 690 Kč měsíčně. Žalovaný stát vznesl námitku rozepře pravoplatně rozhodnuté uváděje, že se žalobce domáhal téže pense žalobou podanou u procesního soudu z téhož důvodu. Žaloba ta byla pravoplatně zamítnuta. V oné rozepři směřovala sice žaloba proti pensijnímu fondu čsl. státních drah, zastoupenému příslušnou finanční prokuraturou, pensijní fond není však samostatnou právnickou osobou, nýbrž pomocným zařízením státní správy železniční, a jde tedy o spor proti čs. státu. P r v ý s o u d z a m í t l námitku rozepře rozsouzené, r e k u r s n í s o u d jí vyhověl a žalobu odmítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Totožnosti sporných stran není na závalu, že v nynějším sporu je žalován Československý stát, kdežto ve sporu dříve zahájeném a provedeném u téhož krajského soudu byl jako strana žalovaná označen »Pensijní fond československých státních drah« a pod tímto označením byl též vydán rozsudek, který nabyl právní moci. Vždyť pensijní fond, o kterýž jde, není samostatná, od státu odlišná právní osobnost, nýbrž jest pouhým pomocným zařízením státní správy železniční, při které jest podle § 1 stanov zřízen. Členové uvedeného pensijního fondu nemohou svoje nároky uplatňovati proti tomuto fondu, nýbrž jen proti státu, zastoupenému příslušným ředitelstvím po případě ministerstvem železnic (§ 35) a právně zastoupenému příslušnou finanční prokuraturou. V onom dřívějším sporu vstoupil ostatně do sporu jako žalovaný Československý stát, neboť finanční prokuratura v žádosti o prodloužení lhůty k zodpovědění žaloby označila stranu žalovanou slovy »čsl. stát (žel. správa)«. Proti tomuto označení se žalobce obdržev stejnopis tohoto podání nijak

neohradil, nýbrž pokračoval ve sporu, ač v něm vystupoval jako žalovaný Československý stát. Šlo tedy v onom sporu jen o nepřesné označení žalované strany, již byl ve skutečnosti Československý stát jako vlastník státních drah, spravující svými orgány dotčený již pensijní fond, který sám není právním podmětem. Ani právní názor rekursního soudu o totožnosti právního důvodu v obou sporech není mylný. Objem procesní látky, proti kterému se má hájiti žalovaný, jest určen žalobním důvodem a za tento nutno pokládati právní poměr, na kterém žalobce zakládá svůj nárok proti žalovanému. Není třeba, by tento žalobní důvod byl žalobcem označen anebo správně pojmenován i po právní stránce, nýbrž stačí, když jsou v žalobě tvrzeny dotyčné okolnosti tím způsobem, že ze skutkových údajů žalobcových při správném použití případných hmotných zásad právních plyne správnost a důvodnost žalobní žádosti. Podle toho jest v tomto případě posouditi, co bylo žalobním důvodem v prvním a druhém sporu. V obou sporech přednesl žalobce, že byl ze služeb čs. státních drah vypověděn pro těžkou tuberkulosu, že tato nemoc dosud trvá, činíc jej nezpůsobilým k jakémukoliv zaměstnání, a odvozuje z toho, že nepozbyl nároku na pensi, kterou mu železniční správa vyměřila při zániku jeho služebního poměru. V nynějším sporu se žalobce ovšem snažil nárok na zaplacení pense opřít též o ustanovení §§ 128 a 129 vl. nařízení č. 15/27 Sb. z. a n., kterážto ustanovení předpokládají jinou skutkovou podstatu než ustanovení § 7, odst. 3, č. 2 stanov pensijního fondu, neboť toto ustanovení pensijních stanov předpokládá, že důvodem výpovědi byla tělesná nebo duševní neschopnost ke službě, tedy nemoc trvající již v době výpovědi, kdežto v § 128 cit. vl. nař. se předpokládá, že bývalý pomocný zaměstnanec, mající pět roků členství v pensijním fondu, byl ze služby čs. státních drah vypověděn, aniž byl v době výpovědi služby neschopen, a že se stal neschopným výdělků teprve v pěti rocích po zrušení služebního poměru (tudiž dodatečně). Avšak skutečnosti opodstatňující skutkovou podstatu podle § 128 a 129 cit. vl. nařízení žalobce ve sporu ani nepřednesl, nýbrž uplatňoval i v novém sporu, že byl nemocen již v době výpovědi a že mu výpověď byla dána právě pro tuto nemoc a jí přivoděnou neschopnost k službě, a trval na tom, že dosud nebyl vyléčen a nebyl s to, aby si našel přiměřené zaměstnání, z čehož právě odvozuje nárok na další poskytování pense. Nesejde tedy na tom, zda žalobce žalobní prosbu z tohoto přednesu vyvozovanou po právní stránce opírá jen o stanovy pensijního fondu nebo též o předpisy vlád. nařízení č. 15/27 Sb. z. a n.

Čís. 15345.

I ve sporech pracovních jest strana v odvolacím řízení vyloučena s přednesem, jež svým nedostavením se v první stolici zmeškala, takže byl proti ní vynesena rozsudek pro zmeškání.

K vynesení rozsudku pro zmeškání stačí, že dostavivší se žalobce přednesl skutkové okolnosti na předmět rozepře se vztahující a učinil návrh na vynesení rozsudku pro zmeškání; probrání věci není potřebí.